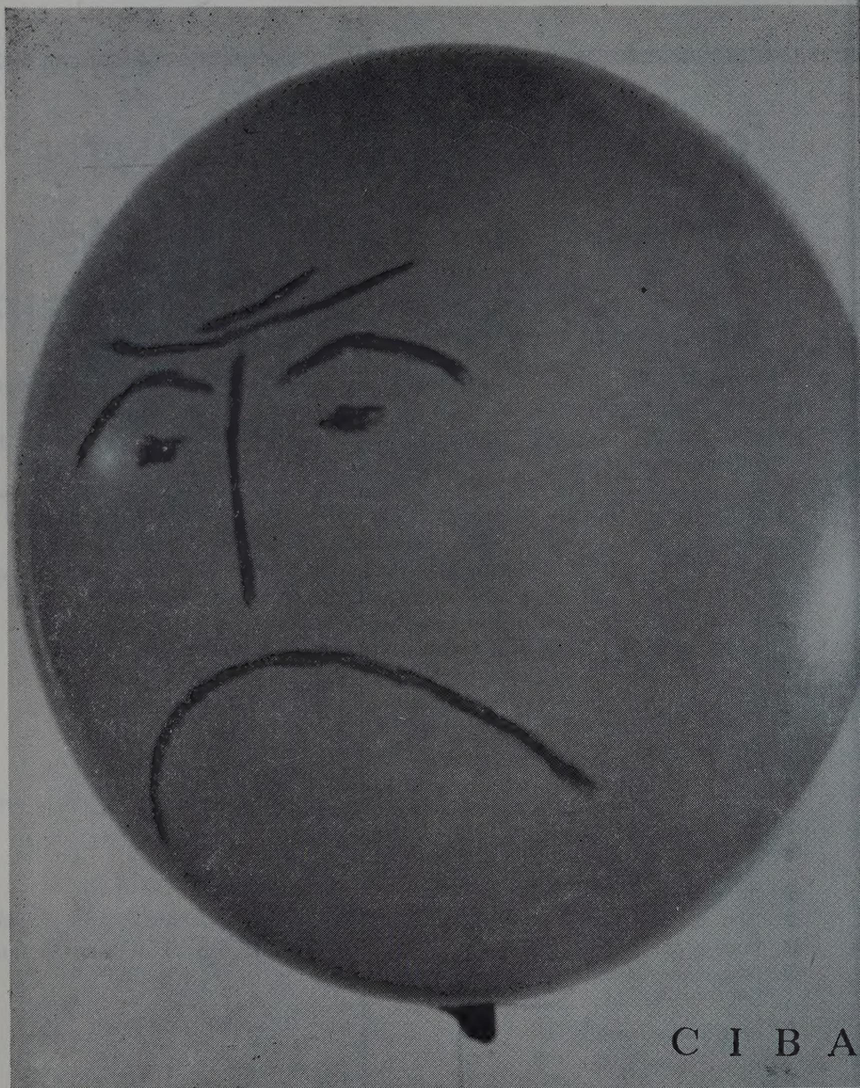
SINT LUCAS TIJDSCHRIFT

1969 Nr 5

INHOUD :

C I B A

IN MEMORIAM

DOKTER MAURICE WIBO

Op 11 september 1969, na een leven vol werk en toewijding, vervoegde Dr. Maurice Wibo, in de gezegende leeftijd van 91 jaar het Hemelhuis. Een groot geneesheer is heengegaan. Rouw hangt over de ganse St. Lucas- vereniging, doch vooral bij de oudsten die hem goed hebben gekend. Dit voorbeeldig leven overschouwen is niet gemakkelijk, deels omdat het uitzonderlijk lang was en omdat het quo ad intensiteit en realisaties ver boven de gangbare normen uitstak. Als practious had hij een zeer gevuld leven. Bovendien was hij 's avonds en 's nachts actief op apostolisch vlak en op het terrein van de naastenliefde. Reeds als student aan de Vrije Universiteit te Brussel — alwaar hij in 1903 gediplomeerd werd met de grootste onderscheiding — was hij gekend om de moed waarmee hij zijn overtuiging verdedigde. Hij werd ook voorzitter van de geneeskundige kring der katholieke hoogstudenten van Brussel waartoe behoorden de spoorstudenten uit Leuven en de katholieke studenten aan de U.L.B. Tevens was hij hoofdredacteur van de revue : « L'universitaire catholique ». Toen reeds schreef hij gemakkelijk, kleurrijk en met liefde voor welklinkende volzinnen. Bij deze levendige en joviale student ontdekte men een leidersgave én de geestelijke bezieler die hij worden zou. Reeds zeer jong was hij ten andere reeds lid van het St. Vincentiusgenootschap om het te blijven tot aan zijn dood en het te brengen tot in de « Conseil Particulier de Bruxelles ».

Samen met Dr. Goedseels stichtte hij in 1922 'la Société Médicale Belge de St-Luc ' naar de geest en de statuten van de gelijknamige vereniging in Frankrijk. In den beginne waren het enkele getrouwen die deze eenvoudige brusselse vereniging vormden, doch stilaan zaaide ze uit eerst te Charleroi en in Wallonië, pas nadien in Vlaanderen om zo stilaan het ganse land te bedekken met regionale vereniginge die niet allemaal even sterk bloeiden. Als eerste voorzitter trad Professor Morelle. op. In 1926 overleed Professor Morelle en dokter Wibo volgde hem op gedurende 25 jaar. Het dynamisme en het enthousiasme van dokter Wibo heeft gedurende vijf en twintig jaar de stimulerende krachtbron geweest voor de St. Lucasvereniging.

Mede dank aan zijn dynamische kracht en deze van dokter Goedseels ontstond ' la Jeunesse Médicale de St-Luc ' eerst te Brussel en nadien in de andere universitaire steden. Doch de sectie — Brussel kende gedurende verschillende jaren een uitzonderlijke activiteit dank aan de uitzonderlijke bezielingskracht van Pater Boigelot, zg.

Ter gelegenheid van de Werelexpositie — 1935 te Brussel waren het de dokters Wibo en Goedseels die het zeer stoutmoedig iniatief namen om het Eerste Internationaal Congres der Katholieke Geneesheren samen te roepen. Schitterend was het succes zowel wegens de kwaliteit van de uitgebrachte rapporten als wegens het aantal landen dat deelnam. Meteen waren de grondslagen gelegd voor een Internationale Federatie der Verenigingen van katholieke geneesheren die om de twee jaar — én met succes — internatioale congressen inrichtte, uitgezonderd tijdens de oorlogsperiode.

In 1924 was Dr. Wibo samen met enkele andere collega's die allen reeds gestorven zijn, en met E.P. Vermeulen een der medestichters van ' Medische Hulp aan de Missies ' die sinds 1960 werd : ' A.M.A.C. — Assistance Médicale à l'Afrique Centrale — met als voorzitter Professor Lederer. Deze hulp aan Centraal Afrika was en is geen ijdel woord. Het Werk stuurde geneesheren, zorgde voor geneeskundige uitrusting, en richtte dispensaria en ziekenhuizen in. ...Onder zijn hoede vertrok onze betreurde Roger Van Grunderbeeck als jong geneesheer en pas gehuwd naar Congo. Dr. Kivits herinnerde ons, in het vorig nummer, aan zijn schitterende loopbaan. Dr. Wibo was vol achting voor Dr. Van Grunderbeeck en hij had hem zo lief dat zijn tevroeg heengaan hem werkelijk veel pijn heeft gedaan.

Zijn stichting die hem ter meest ter hart ging en waarvan hij voorzitter was tot aan zijn dood was : ' La Ligue de la Moralité Publique '. Om beter aan de geest van onze tijd te beantwoorden werd deze liga : « Centre d'Action Morale et Sociale » doch de stuwkracht bleef van Dr. Wibo komen. Hier gaf hij de volle maat, er was moed nodig om het op te nemen tegen het belachelijke dat zich noodzakelijker wijze vastklampt aan ieder moraliserend werk. Sommige van zijn initiatieven hebben ' geesten des duivels ' tegen hem doen losbarsten op een wijze die wij vandaag

moeilijk kunnen inbeelden. Heeft men niet op zekere dag zijn beeltenis openbaar verbrand te midden een uitzinnig gepeupel. Doch dit schadde noch zijn moed, noch zijn stalen zenuwen.

Moed was ten andere een dominerende karaktertrek van zijn persoolijkheid : Glimlachend, vol optimisme, met een tikje kleur, en geschraagd door een uitzonderlijk evenwichtige gezondheid.

Moed had ook hij in de tegenslagen des levens. Hij heeft er zijn deel van gehad. God beproeft immers vooral zijn lieve vrienden. In 1918 verloor hij zijn vrouw wegens griep, en enkele jaren later verloor hij zijn oudste dochter, zij was een jonge verpleegster. Deze pijnlijke rouw heeft hij met een bewonderingswaardige overgave gedragen zonder dat de veerkracht van zijn moraal en van zijn moed versplapte. De nodige steun hiertoe gaf hem zijn geloof, gevoed door gebed en eucharistie, alsook zijn wroeten ten dienste van de noodlijdende medemens.

Als oogmeester ontving hij 's morgens in de kliniek en 's namiddags tot laat in de avond thuis zijn uitgebreide klienteel. Veel avonden had hij dan nog vergaderingen voor goede werken. Thuis gekomen wachtte hem nog een uitgebreide post in verband met zijn beroep en zijn liefdadigheidswerken tot diep in de nacht. Zijn liefdadigheid was onuitputtelijk : elke nood greep naar zijn hart, wie bij hem aanklopte zag de deur opengaan, geen noodklager liep bij hem een blauwtje op. Eens heeft hij zichzelf geschilderd ter gelegenheid van een toespraak op een St-Lucascongres toen hij de definitie gaf voor een ' christelijk geneesheer ' : « men moet ter beschikking stellen al zijn tijd en al zijn krachten, en men moet met kracht vechten tegen het besparen van zijn eigen reserves ».

Achteraf bekeken was deze uitspraak zijn eigen levensleuze die hij zijn lag-leven-lang volgehouden betrachtte... wat een leuze voor deze geneesheer — apostel : ...geen economie, geen besparen, van zijn eigen krachten !... ......

Dr. Maurice Wibo voegde bij zijn morele deugden van moed en vrijgevigheid zijn natuurlijke gaven hetgeen de omgang met hem zo aangenaam maakte. Zijn enthousiasme, zijn goed humeur, zijn levenskracht en zijn aansteke-

lijke voortvarendheid waren overweldigend. Wie het geluk had om met hem op reis te gaan ter gelegenheid van een internationaal congres had aan hem een aangename metgezel : hij kon lachen, pleziermaken als een kind, en zelfs zingen. Tot op hoge leeftijd had hij deze kinderlijke gave bewaard. Bij hem thuis was alles eenvoudig, fris van geest. open en hartelijk hetgeen verklaart waarom hij de bovenhand had op zijn omgeving en zijn succes bij het beoefenen van apostolaat.

Een zijner vrienden zegde eens dat hij weinig fortuin zal achterlaten aan zijn kinderen tenzij een fortuin aan goede voorbeelden. Niet alleen zijn kinderen genieten van deze goede voorbeelden, maar ook al zijn Brusselse collega's en daaronder vooral deze uit St Lucas. Mochten zij allen vol eerbied deze weldoener blijvend gedenken, deze Samaritaan die zich zijn leven lang ten dienste stelde van God en van zijn naaste.

De Raad van Beheer alsook de Redactie van St. Lucas biedt haar oprechte deelneming aan de kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen van Dokter Wibo. Een speciale blijk van medevoelen richten we tot zijn zoon Jean en zijn Dame, beide geneesheren, en tot zijn kleinkinderen geneesheren : Claude Verheyden en Maurice Wibo.

Dr. R. de Guchtenaere.

kan een modern mens nog geloven?

De vraag : « Kan een modern mens nog geloven ? » die ik voor U moet beantwoorden, is ongetwijfeld zeer actueel. Wij schijnen te leven in een tijd van wassend ongeloof. Nochtans, hoe bevreemdend het ongeloof moge schijnen, het is niet vreemd aan het geloof noch een uitzonderlijk historisch verschijnsel.

Op algemeen menselijk vlak doet het ongeloof in zake godsdienst zich voor als een zonderling fenomeen, want heel het menselijk leven wordt door het geloof gedragen. Zelfs de meest primaire gegevens uit het menselijk leven, kennen wij meestal op grond van een vertrouwde mededeling, op grond van een geloof. Aldus kennen wij onze ouders steunend op het getuigenis van anderen. Waarom staat men dan op religieus gebied zo weigerig tegenover het geloof ? Waarom is men er zo ongelovig ?

In feite is ongeloof niet vreemd aan geloof, niet enkel omdat het slechts in functie van het geloof gedacht kan worden, maar ook omdat het ongeloof tot de wereld van de gelovige mens als gelovige behoort. Inderdaad, niemand is gelovig in de volle zin van het woord. Men is het steeds in wording. Welnu, wording is zijn en nietzijn, gelovig en ongelovig-zijn. Gelijk de menselijke ontwikkeling doorheen allerlei crisissen verloopt die bij voorkeur zich in de vlegeljaren, de puberteit en zelfs de adolescentie situeren ; evenzo groeit het geestelijk leven en het geloofsleven dank zij crisissen die bij de fysiologische en psychische omwentelingen in de mens ontstaan. Op die momenten treedt de mens telkens binnen in een nieuwe lichamelijke, psychische en geestelijke situatie, in een nieuwe wereld waarin hij zich inleven moet dank zij een aanpassing waarbij vaak heel wat moeilijkheden moeten overwonnen worden. Deze vinden gewoonlijk hun oorsprong in de tegenstellingen van het nieuwe met het oude, het vreemde met het vertrouwde, het onzekere met het zekere.

Maar niet enkel in de groei naar volwassenheid bij de enkeling, maar ook in de ontwikkeling van de mensheid komen crisissen voor. Herinneren wij ons in de geschiedenis van het denken de 15de en de 16de eeuw, het « Siècle des Lumières », in Frankrijk, het tweede termijn van de negentiende eeuw in Duitsland. Het ongeloof van vandaag is geen alleenstaand feit. Of het dieper graaft ofwel breder om zich heengrijpt, valt moeilijk te bepalen. Maar wie aandachtig luistert, verneemt voortdurend stemmen ; wie nauwkeurig toeziet, herkent overal bewegingen uit het verleden.

Al deze crisissen vertonen een merkwaardige gelijkenis met de ontwikkeling van de enkeling naar volwassenheid. Ook zij zijn voor de mensheid aanpassingsmoeilijkheden bij een nieuwe situatie. De vijftiende eeuw wijzigde grondig het wereldbeeld en de levensvisie van de mens door de ontdekking van de Nieuwe Wereld en de Antieke Cultuur die buiten het Christendom een waardevol menselijk ideaal voordroeg, alsook door de vooruitgang van de exacte wetenschappen en de nieuwe economie. De Aufklärung plaatste onvoorbereid brede volkslagen voor de schijnbaar onbeperkte macht van de Rede die in de grote rationalistische systemen van de vorige eeuw en in de ontdekkingen zulke triomfen vierde. De negentiende eeuw overweldigde de geest met de ontdekking van de transformatie van de energie, van de cel als bouwelement van het menselijk organisme en van het transformisme. Valoriseerde de vijftiende eeuw de wereld, de Aufklärung vergoddelijkte de Rede en het Scientisme vergoddelijk te de mens. Zo ontstonden moeilijkheden die achtereenvolgens het kerkelijk leven, de godsdienst en God zelf hun recht betwistten. Zo kwam men tot de antinomie God en de Mens. Theisme of Humanisme. Feuerbach en Marx spraken hier het hoge woord.

Zo ontstond de problematiek waarvan de huidige onzekerheid leeft. Deze onzekerheid wordt psychologisch gevoed door de ontreddering van het maatschappelijk leven na het stukspringen van de oude kaders en leefpatronen die aan een gesloten familiaal en nationaal bestaan eigen waren. De techniek met zijn revolutionerende verworvenheden veroorzaakte die emancipatie. In feite verwezenlijkte zij de eenheid van de gesaeculariseerde mensheid, waar de geinstitutionaliseerde christenheid faalde. Zij bracht de uitzonderlijke materiële welvaartssituatie tot stand waarin wij leven en die de vitale behoeften steeds hoger opdrijft en bevredigt. Deze realisaties hebben het zelfbewustzijn van de doorsnee-mens dermate versterkt dat hij God als een overtollige hypothese voor het verklaren van de werkelijkheid beschouwt. Deze zienswijze wordt nog versterkt door het Agnosticisme het Fenomenisme en het Relativisme die de mens in een wereldimmanentie opsluiten waar hij — de geëmancipeerde mens — de werkelijkheid ontwerpt zoniet constitueert. Is het niet kenmerkend voor onze tijd dat in de filosofie de anthropologie centraal staat ?

Maar het leven met zijn mysteries van eenzaamheid, lijden en sterven — thema's waarop het existentialistisch denken bij voorkeur terugkeert — dwingen de mens deze begrenzing te transcenderen om aan de absurditeit te ontsnappen. Bij die poging, de zogenaamde sprong in het irrationele, worstelt hij met het probleem van God. Wellicht stond het Godsprobleem nimmer zo dikwijls op de dagorde van het menselijk denken. Gelovigen zowel als ongelovigen worstelen ermee. Uit die strijd spreekt het geloof van de ongelovige evenals het ongeloof van de gelovige. Want de ongelovige die zocht, hangt God aan met zijn goede wil en zijn ontvankelijkeid. De ongelovige die God be-

strijdt, bestrijdt in feite nog eigen geloven. Maar bij hun wil en onwil hebben beiden God reeds ontmoet. Men kan God niet zoeken, zegt Augustinus, zonder Hem reeds gevonden te hebben. Wij kunnen de vraag naar God niet stellen zonder Hem reeds te kennen en ten minste als mogelijkheid te aanvaarden. De gelovige daarentegen ervaart bij die strijd een ongeloof dat hem prikkelt te streven naar een dieper en een meer waarachtig geloven.

x
x x

Wat is in feite dit geloof ? In de dagelijkse omgang wordt het vaak gelijkgesteld met een mening. « Het is een mening net als een andere » zegt men. Is dit wel zo ? Is het geloof een mening ? Een mening is een oordeel dat op argumenten steunt waar tegenover gelijkwaardige argumenten zich laten gelden. Een mening is per definitie onzeker. Het geloof is uiteraard zekerheid.

Mag men het geloof een overtuiging heten ? Een overtuiging is het resultaat van een persoonlijk onderzoek, waarbij men op grond van een bepaald inzicht zich in een eigen zienswijze gaat situeren, gaat opsluiten. « Dat is mijn overtuiging. Met de andere houd ik nu geen rekening meer ! » Het geloof is echter niet het resultaat van een onderzoek. Beweert men niet dat het een genade is ? Bovendien sluit het de mens niet in een zienswijze op maar het stelt hem veeleer open voor de totale werkelijkheid.

De vereenzelviging van geloof met overtuiging gaf aanleiding tot het ontstaan van de tegenstelling zoniet het conflict tussen wetenschap en geloof. Vaak werd dit voorgesteld als het probleem voor de gelovige. Bij een nauwkeuriger toezien wordt vrij spoedig duidelijk dat het hier onmogelijk om een conflict kan gaan. Een conflict tussen twee zienswijzen veronderstelt dat zij dezelfde realiteit naar een zelfde aspect bekijken. In de tegenstelling geloof-wetenschap is dit niet het geval. Beiden nemen een verschillend standpunt in : de wetenschap beweegt zich op natuurlijk, het geloof op een bovennatuurlijk vlak. De wetenschap beoogt de mens en de wereld beter te begrijpen en te beheersen, het geloof openbaart de mens een werkelijkheid die het vermogen van zintuigen en verstand overschrijdt : de bovennatuurlijke roeping van de mens en de geheimen van de heilsgeschiedenis.Hier staat de menselijke geest tegenover twee verschillende werelden : de wereld van de menselijke problematiek en de wereld van de goddelijke mysteries. Deze laatste is voor de menselijke rede ontoegankelijk, nochtans ontbreekt in de menselijke begrippen die ze pogen weer te geven elke contradictie. Zij is niet onredelijk. Bovendien kunnen de problemen de mens, ook de nadenkende mens, onver-

schillig laten, de mysteries nooit. Mysteries grijpen de ganse mens aan, betrekken hem met geheel zijn wezen in hun realiteit ; problemen gelden enkel sectoren of aspecten van het menselijk bestaan. Deze verschillen wijzigen grondig het optreden van de mens naar gelang hij het domein van de wetenschap of dit van het geloof betreedt.

Mag de verhouding wetenschap en geloof op de verhouding wetenschap en theologie overgedragen worden ? Vele leken vereenzelvigen theologie en geloof. Theologie is echter geen geloof, wel veronderstelt het dit noodzakelijk. Theologie is een wetenschap waardoor de christen, door het geloof verlicht, zich door een reflexie inspant om te begrijpen wat hij gelooft, nl. de mysteries en hun konsekwenties. Vormt de geloofsinhoud een geheel dat het menselijk bestaan belicht, de theologie beijvert zich dit te verhelderen, het systematisch en methodisch uiteen te zetten. Zij is een menselijke activiteit, een daad van het natuurlijk verstand, alhoewel zij in een bovennatuurlijk licht, het licht van het geloof verricht wordt. Als dusdanig bedient ze zich van menselijke middelen en benut de verworvenheden van de filosofie, de geschiedenis, de psychologie en de natuurwetenschappen. Haar methodes treffen wij ook aan op profaan terrein : hermeneutica, inductie en deductie.

Er bestaat een grote gelijkenis in de wijze van procederen bij de natuurwetenschappen en de theologie. Gelijk de natuurwetenschap uitgaat van waarneembare processen, vertrekt de theologie vanuit de informatiegegevens in de tekst van de H. Schrift. Gelijk de wetenschapsmens de ervaringsgegevens ordent en in wetten vastlegt, evenzo analyseert en ordent de theoloog de tekst van de openbaring en herleidt hem tot wat als openbaring bedoeld is. Gelijk de wetenschapsmens vervolgens in een theorie een model van het natuurproces opstelt, zo ontwerpt de theoloog een hermeneutisch model van de wezenlijke openbaringsinhoud. Na dit alles blijft voor de wetenschapsmens datgene over wat niet te kennen is, evenals de theoloog dan voor een waarheid staat die onafhankelijk van de hermeunitiek door de openbaring wordt uitgedrukt. Beiden houden stil bij het onbekende, het mysterie dat als een feit zich aan beiden opdringt. Een belangrijk verschil tussen deze vorsers is echter dat de wetenschapsmens persoonlijk ernaar streeft zover mogelijk van zijn object afstand te houden : hij wil er niet bij betrokken zijn om dit zo objectief mogelijk te vatten. De theoloog daarentegen moet zich door zijn geloof engageren in wat hij gelooft om zijn object objectief te kunnen vatten.

Bij het voorstellen van zijn hermeneutisch model en het interpreteren van het openbaringsgegeven doet de theoloog niet enkel beroep op de wetenschappelijke visie van zijn tijd op mens en wereld maar tevens op de wijsbegeerte. Onder dit oogpunt is de theologie tijdgebonden en derhalve aan ontwikkeling onderworpen. Immers de we-

tenschap evolueert en de wijsbegeerte komt tot nieuwe inzichten. Bovendien ontwikkelt het wijsgerig denken zich op meerdere banen en doet onderscheiden wijsgerige scholen en stelsels ontstaan. Sinds de Middeleeuwen heeft de Kerk bij haar theologie-onderricht hieronder een keus gedaan en de scholastieke filosofie de best geschikte geacht om de geopenbaarde waarheid te interpreteren. Maar ook hier ontmoeten wij onderscheiden richtingen en theologische systemen die door hun afhankelijkheid van een wijsgerige visie worden bepaald. Wij onderscheiden er een thomistische, een bonaventuriaanse, een scotische, een suareziaanse theologie. Buiten de scolastiek experimenteerden en experimenteren onafhankelijke theologanten. Zij beproeven met behulp van niet-scolastieke filosofieën de geloofsinhoud te verhelderen. Maar bij deze onderneming ondervinden zij bitter weinig sympathie vanwege de Hierarchie. Deze situatie van de theologie laat begrijpen hoe conflicten tussen theologie en wetenschap mogelijk zijn. De wetenschap ontwikkelt, de wijsbegeerte eveneens. Wanneer de theologie zich buiten deze ontwikkeling houdt en verder werkt met verouderde inzichten op wijsgerig en wetenschappelijk gebied -zoals meer dan eens is gebeurd — ontstaan de zogenaamde conflicten tussen theologie en wetenschap. In feite zouden wij moeten spreken over conflicten tussen een verouderd wereld- of mensbeeld waarvan de theologie zich bedient en het nieuw verworven beeld van de werkelijkheid. Deze profane ingrediënten in de theologie hebben echter met het geloof alsdusdanig niets te maken. Het geloof enkel de feiten, de mysteries die God de mens heeft geopenbaard.

x x
x

Wat is nu echter geloof ? Geloven, aldus heet het, is iets aanvaarden op het zeggen van een ander, in dit geval op het zeggen van God. Wat sluit dit echter in ? Wat is er het wezen van ?

Om dit te verduidelijken denken wij even aan een zeer vertrouwd fenomeen uit onze moderne samenleving : het credietwezen. Wie een onderneming wil aangaan die hij zelf niet financieren kan, zoekt hulp bij de bankinstellingen. Hij vraagt er crediet. De directeur die de aanvraag verneemt, is gewoonlijk in principe accoord, maar houdt zijn definitieve toezegging in beraad. Ondertussen gaan zijn diensten op informatie uit over de persoon ; de betrouwbaarheid en de geldelijke middelen van de client. Indien de inlichtingen bevredigen, zal hij de client het gevraagde crediet ter hand stellen. Nu mogen wij ons niet blind staren op het materiële aspect van deze verhandeling, hoe belangrijk zij voor de persoon ter zake moge wezen. Want in feite is het geld enkel de materiele uitdrukking van een geestelijke akt, nl. het vertrouwen dat de directeur ons schenkt. Dit vertrouwen is een geestelijke gave. Het is iets van hem-zelf dat hij wegschenkt. Hij legt als het ware zijn eigen praktisch weten in het weten van de client. Hij schenkt

als het ware zijn geest aan de geest van een ander opdat deze in zijn plaats zou zorgen over wat hem wordt toevertrouwd. De werkelijkheid van deze geestelijke gave blijkt duidelijk uit het feit dat misbruik van vertrouwen iets stuk breekt in het gemoed, in de zielehouding van degene die vertrouwen schonk. Zijn partner valt van zijn voetstuk. De spontane verhouding die hij tegenover hem innam is weggevallen. Nooit in de toekomst zal dit volledig hersteld worden. Steeds wordt hij bij ieder verder onderhandelen met die persoon erdoor gehinderd : argwaan weerhoudt hem.

Welnu, het geloof is zulke gave van de menselijke geest aan God. Hier legt de mens zijn weten in het kennen van God. Deze gave is een daad van de wil. En iedere daad van de wil, waardoor men zich geeft aan het goede in een ander is een daad van liefde. Vandaar dat « credere » dikwijls in verband gebracht wordt met de samensmelting van de woorden cor dare- credere. Geloven is zijn hart schenken. Derhalve ligt aan de oorsprong van het geloof de liefde, ofschoon geloof met liefde niet verward mag worden. Het voorwerp van de liefde formeel genomen is het goede, het voorwerp van het verstand de waarheid, ook de mysterieuze. Maar zoals de geest naar waarheid niet streven kan tenzij door liefde bewogen, de liefde voor de waarheid als zijn goed ; zo kan de mens niet komen tot het geloof tenzij gedreven door de liefde tot Hem Die hij gelooft.

Dit verklaart waarom het geloof het menselijk verstand nooit bevredigen kan en de mens toch berusten laat. Ieder vermogen immers berust in het bezit van zijn doel en het doel van het verstand is de waarheid als begrepen werkelijkheid. Welnu de inhoud van het geloof is onbegrijpelijk : het is een mysterie. Daarom is het zo normaal dat de mens bij een groeiend bewustzijn met zijn geloof moeilijkheden kent. Het mysterie dat hij aanvaardt kan zijn verstand niet bevredigen. En toch laat juist dit geloof de mens in zijn waarheid als in zijn goed berusten. Immers zoals wij hoger zagen, is bij het geloof de persoon die geloofd wordt, belangrijker dan wat geloofd wordt. Dat de geloofsinhoud min of meer waarschijnlijk is, wijzigt in niets het geloof. Want in feite gaat het om de persoon die geloofd wordt. Bij het religieuze geloof is de persoonlijke God bovendien voorwerp en doel van dit geloof en er getuige van. Dit getuigen van God is een appél van God aan de mens. In plaats van de verhouding kenner — kenobject komt de verhouding van een persoon tot een persoon. Een ik staat hier tegenover een Gij. Een positiefwetenschappelijke methode die de mens noodzaakt met zijn verstand te aanvaarden wat zijn verstand met klaarblijkelijkheid overweldigt, schiet hier te kort. Met deze methode kan men wel bepaalde aspecten van de persoon ontdekken, maar de persoon zelf ontsnapt. Persoonskennis veronderstelt nog een andere verhouding tussen kenner en gekende persoon. Een persoon is meer dan een ding, meer dan een lichaam : hij is ook geest en gemoed. In deze sfeer dringt men enkel binnen met geest en gemoed.

Een persoon kan men enkel begrijpen wanneer men hem bemint. Dit wijzigt het kennend subject in heel zijn houding. Deze beperkt zich niet tot louter registreren van feitelijkheden, maar stelt zich open voor een medeleven. Zo komt hij tot een kennis waarin hij niet enkel weet met zekerheid maar zeker is over iemand. Dit gebeurt in het geloof ten overstaan van God, die als Persoon met zijn oneindige rijkdom ons wezen vervullen komt. Daarom kan de mens in het geloof als gave aan God berusten.

x x
x

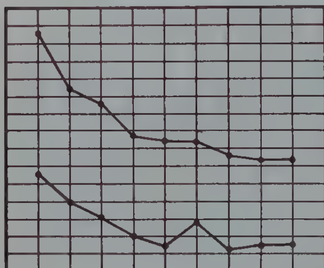
Is het geloof blind wat zijn inhoud betreft, als geloofsdaad is het niet blind. De gelovige weet waarom hij gelooft. Hij kan naar gelang de graad van intellectuele ontwikkeling de geloofsdaad waarin hij zich aan God toevertrouwt, rechtvaardigen. Hij heeft zijn apologetica die in wezen geldig blijft, alhoewel men dit tractaat terwille van zijn onsympathieke en aggressieve elementen wat voorbarig naar het antikwariaat verwezen heeft.

De man uit de straat zal genoegen nemen met het meest eenvoudige Godsbewijs dat op analogie steunt. Met Voltaire zal hij verwijzen naar de uurwerkmaker wanneer hij aan de oorsprong van het uurwerk denkt. Iemand die een zekere initiatie in het filosofisch denken genoten heeft zal wellicht genogen nemen met de befaamde vijf wegen van St-Thomas, maar dan in de geest van St-Thomas aan de stand van de huidige wetenschap aangepast en in die zin vervolmaakt. Meer critisch ingestelde geesten zullen hiermede wellicht geen vrede nemer en deze argumenten enkel aanvaarden als geldig voor het aantonen van Gods transcendentie, eens zijn bestaan bewezen. Dit bestaan zullen zij staven door aan te tonen hoe de ganse werkelijkheid van het menselijk bestaan God postuleert. Zij zullen uitgaan van een realiteit die aan elke twijfel ontheven is, bv. van de twijfel zelf als denkact. De analyse hiervan maakt duidelijk dat God als eindterm van het menselijk waarheidsstreven door de denkact zelf geeist wordt. Bij die gelegenheid blijkt duidelijk waarom het menselijk denken noodzakelijk causaal is : alles is veroorzaakt door een onveroorzaakte oorzaak, die als geestelijk wezen een Persoon zijn moet. Maar ook het willen postuleert het bestaan van een oneindig Goed. Het gevoel met zijn sublimatie-behoefte wijst in dezelfde richting. Het menselijk verlangen naar volkomen geluk eveneens. Zelfs de praktijk van de wetenschap orienteert ons hierop : steunend op contingente dingen trekt een contingent verstand besluiten die zich universeel en noodzakelijk opdringen. Heel het menselijk bestaan vraagt het bestaan van een God. De universaliteit van de godsdienst hetzij als godsdienstige

TENSIONORME LEO

TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME
TENSIONORME

NORMALISEERT DE HOOGDRUK

Dank zij het potentiërend effekt van bendroflumethiazide **(Pluryl Leo)** op de reserpine van **Tensionorme,** verkrijgt men een geleidelijke daling zowel van **minimale** als van **maximale** arteriële hypertensie.

Presentatie : flesje met 15 tabletten
flesje met 100 tabletten.

Posologie : 1 à 2 tabletten per dag.

Alleenverkoop voor België
en het Groot Hertogdom Luxemburg :
Lab. Wolfs, p.v.b.a. Antwerpen

LEO PHARMACEUTICAL
PRODUCTS BELGIUM N.V.
St. Vincentiusstraat 69, Antwerpen. tel. 30.99.72

TUXYL SIROOP

Hoestwerend en losmakend
Antihistaminicum en congestie bevrijdend

Biedt het medisch corps een doeltreffende hulp bij de hoest-bestrijding.

Oorspronkelijke en niet-toxische bereiding die geen gewenning veroorzaakt. De TUXYL siroop verzekert een volledige rust van 24 u. op 24 u. en laat de patiënt toe, met een minimum aantal doses (3), 8 u. te slapen zonder door een vermoeiende hoest te worden uitgeput.

praktijk, hetzij als zoeken naar God bevestigt dit. Vatten wij dit alles samen dan zien wij hoe heel de menselijke realiteit convergeert in een verwijzen naar God, waaraan wij ons niet kunnen onttrekken. En dit is geen abstract, maar een concreet werkelijk gegeven dat uit de totale existentie naar voren treedt.

x x
x

Is men tot dit inzicht gekomen dan stelt zich de vraag of die God in de geschiedenis is binnengetreden, zoals sommigen beweren. Dat is het probleem van de Godmens Christus. Eeuwen lang hebben wetenschapsmensen het met grote zorg onderzocht. Het was hen geen louter theoretische bezigheid, maar een existentiële zorg. Wie zelf onbevoegd is dit onderzoek te doen, vindt in het getuigenis van deze mensen de hoogst mogelijke morele zekerheid.

Maar voor de christen stelt zich heel dit probleem in een ander perspectief. Het wordt de vraag of hij in het overgeleverd geloof zal volharden of niet. Wil hij veranderen dan moet er een reden aanwezig zijn. Leven is immers groeien vanuit de wortel die men heeft, vanuit het beginsel waaraan men het œrvertrouwen van zijn bestaan geschonken heeft. Zeker, het heilige en verhevene dat de overlevering ons schonk, de oneindige verten die het opende, de eeuwige oproep waarmede het ons raakte, zijn voor het critisch geweten waardeloos zolang ze niet gemotiveerd werden. Dat is duidelijk. Maar zoals Karl Rahner redeneert : het overgeërfde mag niet door de leegte van de alledaagsheid noch door de lichtloze scepsis verteerd worden, maar hoogstens door iets machtigers dat oproept tot grotere vrijheid en meer licht. Het geloof wordt altijd als iets aanvechtbaars ervaren. Maar het plaatst ons voor de vraag uit het evangelie : « Wilt U ook heengaan ? » waarop men altijd het antwoord geven kan : « Heer, naar wie zou ik dan gaan ? » Het geloof dat goed was mag enkel dan prijs gegeven wanneer het tegendeel bewezen is. Dit bewijs is door niemand geleverd, ook niet door de ervaring van het leven. Het zou trouwens alles moeten omvatten. Intellectuele moeilijkheden op afzonderlijke gebieden bv. op het gebied van de bijbelwetenschap, zijn te partikulier, zakelijk te licht om op grond ervan beslissingen over de diepste bestaansvragen te nemen. Zij komen niet in aanmerking. Er zijn natuurlijk andere aanvechtingen die in de diepte gaan. Maar juist deze brengen het christendom pas ten voorschijn. Nemen wij de argumentatie van het bestaan. Zij doet de mens eenzaam worden overgeleverd aan eigen leegte, vrijheid en onzekerheid, bedreigd door de broosheid en de pijn van het contingente. Deze duisternis is in feite het argument tegen het christendom. Het schuilt ook als vooroordeel achter vele wetenschappelijke bezwaren : de zinloosheid van dit zuiver menselijk bestaan binnen een louter menselijke dimen-

sie... Maar juist deze ervaring pleit voor het christendom ; Ondanks de gecompliceerdheid van dogmatiek en moraal zegt het iets heel eenvoudigs waarvan de afzonderlijke dogmas enkel articulaties zijn : het Mysterie blijft eeuwig mysterie ! Maar zijn oneindige onbegrijpelijkheid, God genoemd, wil zich in onmiddelijke nabijheid en zelfmededeling schenken aan de menselijke geest bij de ervaring van zijn leegte. Het goddelijk mysterie komt het menselijke mysterie vullen : De Vader openbaart zich in het Woord en de H. Geest. Daar hebben wij de drie absolute mysteries van het christendom : Triniteit, Incarnatie en Genade. Zij wijzen de mens niet af, maar nodigen Hem uit in liefde tot geluk. Dit alles is in wezen duistenis. ...Maar in wereld en mens is er ook zoveel licht en vreugde, schoonheid en heerlijkheid die verwijzen naar licht en heerlijkheid in het mysterie dat de mens overschrijdt. Wie dit mysterie in overgave aanvaardt, ziet het licht en de vreugde in het leven groeien. Heeft men dan geen gelijk zich aan het licht te houden en zich niet te verliezen in eigen duisternis ? Wie om het even waar tegen de absurditeit van het bestaan stand wil houden, erkent reeds daardoor dat er iets heerlijks en eerlijks is dat de leegte en de absurditeit niet absoluut is. Hij aanvaardt God zoals Hij tegenover ons in liefde en vrijheid wil zijn. Wie zichzelf werkelijk aanvaardt, aanvaardt zichzelf in de onafzienbare onberekenbaarheid van zijn bestemming ; aanvaardt zwijgend Degene die besloten heeft deze oneindigheid van de leegte als het mysterie dat de mens is, te vullen met de oneindigheid van zijn volheid, die het mysterie is dat God heet. En het christendom is helemaal niets anders dan de explicitatie van wat de mens onduidelijk in de concrete existentie ervaart. Wie zijn bestaan werkelijk aanvaardt, aanvaardt dan meteen deze realiteit en gelooft.

Er is slechts één reden die de mens benauwen kan : de vertwijfeling, de vermoeidheid, de zonde. Deze afgrond lijkt verlammend voor het oneindig optimisme dat de mens beschouwt als een eindigheid die met Gods oneindigheid begiftigdis. Maar als ik door dit argument bezwijk, krijg ik in ruil : leegte, vertwijfeling, nacht en dood. Is de afgrond van menselijke nietigheid werkelijker dan de afgrond van God ? Het is gemakkelijker zich in zijn leegte te laten vallen dan in de afgrond van het zalig mysterie. Het is echter minder moedig en minder waar. De waarheid van Gods mysterie gaat echter stralen als ze bemind wordt, want zij is de waarheid die vrij maakt en slechts in de vrijheid die alles omhoog waagt, gaat stralen. Maar ze is er. Roep ik haar aan, dan geeft ze mij de kracht om haar zaligheid te ervaren. Wel zijn er duizenden en duizenden mensen, culturen en tijdperken voor en achter mij die uitdrukkelijk niet christelijk zijn. Maar uiteindelijk is dit geen aanvechting. Overal is er een anoniem christendom. Het christendom is geen mening naast een andere, maar in het christendom is alles wat aan liefde en waarheid elders leeft tot zichzelf gekomen. Dit is de grondslag van het pluralisme. Het christendom is de boodschap die alles verheft. Wij mogen ons niet laten impressioneren door de

theologie. Christendom is wijsheid, wijsheid van God die de mensen als broeders doet erkennen en de werking van Gods Geest in al het ware en het schone dat de mens heeft voortgebracht. Het kan echter geen reden zijn niet reeds officieel christen te zijn ; omdat de anderen het nog anoniem zijn, nog als mensen die uitgenodigd zijn maar nog niet in een reflexe begrippelijkheid van een uitdrukkelijke belijdenis christen zijn.
Er is echter ook het gegeven van de historische werkelijkheid van de godmens, Jezus van Nazareth. A priori kan dit niet bewezen ; enkel a posteriori. Wij wezen er reeds op. Maar los van elk a posteriori-bewijs is het aanvaarden van deze realiteit niet zo moeilijk. Evenmin als het een mythologie is te zeggen : in de absolute transcendentie van de geest is mij de oneindigheid van God gegeven ; en dit aanwezig-zijn van God is werkelijker dan heel de eindige werkelijkheid, omdat iets werkelijk is in de mate waarin het bij zichzelf en bij de absolute oneindigheid van het zijn is. Evenmin is het mythologie te beweren : in een bepaald mens heeft de zelftranscendentie die in ons principieel altijd slechts in wording, in een beginstadium bestaat, een absoluut hoogtepunt bereikt ; is de zelfmededeling van God aan de mens op een unieke en onovertroffen wijze gebeurd.

Men moet altijd bedenken dat de zelfstandigheid van het schepsel niet in omgekeerde maar in gelijke mate groeit van de afhankelijkheid van God en het toebehoren aan God. En Jezus heeft deze afhankelijkheid op de meest diepe wijze ten overstaan van de Logos beleefd. Hij realiseert derhalve op de innigste wijze de hele werkelijkheid van het mens-zijn. Zo kunnen wij de visie van Teilhard de Chardin begrijpen die in Hem het punt Omega van de menselijke evolutie ziet. Hij is het hoogtepunt. Na hem worden alle profeten overbodig. Hij is de eenheid van God met alle schepselen.

Er is echter nog de Kerk. Zij is de gemeenschap van heiligen en zondaars. Aan deze laatste realiteit ergeren wij ons gemakkelijk. Zij doet echter ons geloof niet sterven maar veeleer rijpen. De genade van God komt de mens versterken, maar deze is vrij ze te aanvaarden. De leer van de Kerk bevat een ordening van de aarde, van het volk, van de sociale orde, van de geschiedenis, maar uit de boodschap van het christendom alleen kan geen ondubbelzinnig imperatief voor de vormgeving van de toekomst op aardse gebied worden afgeleid. Hier kan men het erg oneens zijn. De Hierarchie kan vergissingen begaan. Er kan een conflict tussen theorie en praktijk ontstaan. Wie dit alles juist begrijpen wil en midden de duisternis van de Kerk in haar aardse verschijning het licht wil zien, moet zich geven aan het geloof.
Deze laatste beschouwingen willen geen bewijs maar enkel een aanduiding zijn die de mens ontvankelijker stellen voor het geloof dat hij bezit.

x x
x

Gelovige en ongelovige staan beiden voor eenzelfde moeilijkheid, zij het in een andere situatie : de gave aan God, de aanvaarding van het Mysterie. Geen enkel bewijs kan dit afdwingen. Want inzien is nog geen aanvaarden. Het dagelijks leven leert dit voldoende. Bovendien is het geloof een bovennatuurlijke daad, « een genade » zegt men terecht. Het veronderstelt de tussenkomst van God die niet enkel de wil in zijn geloofsdaad beweegt, maar de mens persoonlijk aanspreekt en een contact met hem bewerkt. Zegde Jezus niet : « Niemand kan tot mij komen als de Vader die Mij zond, hem niet aantrekt » ? Aantrekken is een beroeren van onze affectiviteit en een aanspreken van het verstand. Het is een uitnodiging en een roeping. Als innerlijke verlichting laat het in de geest een sympathie ontwaken die hem onmiddelijk met God verenigt. Sympathie is medevoelen, medeleven, mede-zijn. St. Thomas spreekt hier van een connaturaliteit. Er ontstaat een soort medenatuur-zijn met God, dwz. voor zover wij bron zijn van activiteit in de geest streven wij mee met God, gaan wij dezelfde richting uit, worden wij medebewogen. Aldus verheft God de mens op zijn plan, het bovennatuurlijk plan waar de mens een daad met een bovennatuurlijk karakter kan stellen.

Maar de mens kan deze genade niet uit eigen kracht verdienen. Het zuiver menselijk handelen speelt zich af op een oneindig lager niveau dat van rechtswege nooit een aanspraak kan maken op een tegenprestatie, een tegemoetkoming vanwege God. Tussen beide ligt een oneindige afstand zodat van verdienste geen spraak kan zijn. Moet de mens dan elke poging, elk initiatief laten varen ? Volstrekt niet. Hij kan zich immers ontvankelijk stellen voor de genade door te doen wat hij kan.

Maurice Blondel, de franse filosoof, ondervond hiervan de doeltreffendheid bij zijn apostolaat onder andersdenkenden. Bij zijn besprekingen en debatten bemerkte deze briljante geest hoe het wel mogelijk was zijn gesprekpartners tot een zeker inzicht te brengen maar het hem niet lukte ze tot het katholicisme te bekeren. Er is inzien en aanvaarden. Vandaar dat men in de levenspraktijk niemand met louter theoretische discussies zal bekeren. Daarom vulde hij zijn methode aan : hij vroeg zijn toehoorders zoveel mogelijk aan de religieuze praktijk van het christendom deel te nemen, de liturgische diensten bij te wonen en zich even in te leven in het religieuze. Vanaf die dag kende zijn pogen succes. Wat was er in feite gebeurd ? Zijn gesprekpartners waren het geloof tegemoet gekomen. Zij stonden er niet langer buiten vol onbegrip. Een menselijke realiteit kan men enkel dan begrijpen wanneer men er binnen treedt en zich poogt in te leven in de situatie die men begrijpen wil. Wie het religieuze leven evenals het menselijk liefdeleven als buitenstaander bekijkt, zal vaak de uitingen ervan absurd vinden.

Er was hier echter nog iets meer. Door hun tegemoetkoming, do hun inspanning op praktisch vlak stelden deze mensen een daad v liefde tegenover God. Nu weten wij dat God noodzakelijk een v maakt wezen is. En, wat volmaakt is, is goed onder alle aspecte Zijn en goed-zijn vallen samen. Maar wat goed is, deelt zich med Een goed mens die rijkdom bezit, zal anderen van zijn rijkdom lat genieten. Een goed mens die wetenschap bezit, zal ze in dienst v de medemens stellen. Een zedelijk goed mens maakt enkel ree door zijn aanwezigheid de medemensen beter. Wat goed is deelt zi mede. Bonum est diffusivum sui, zegt St. Thomas. Maar wat is c anders dan de liefde ? Liefde is zich wegschenken aan het goede een ander. Zo begrijpen wij dat de Schrift ons leert : God is lief Hij is degene die zich geeft, niet enkel binnen de schoot van Drieeenheid, maar ook in de schepping. Is het te verwonderen c de Liefde, Die God is, de menselijke liefde beantwoordt ? Reeds gewone mens, van wie Jezus nochtans zegde : « Nemo bonus n Deus », weerstaat niet aan goedheid. Het goede roept het goede c Bij de menselijke liefde wordt de partner moreel gevaloriseerd. A waarde erkend, ervaart hij zich als waarde en beleeft ze. Het lev bewijst dit : meer dan eens heeft echte liefde de mens gemetam foseerd. Hebben wij zelf nooit meegemaakt hoe een of ander me die aan lager wal geraakt was, het goede in zich terugvond door liefde ? Bij de goddelijke liefde gebeurt deze omkeer niet door mor beinvloeding maar rechtstreeks op ontologisch vlak. De liefde v God werkt scheppend in de ziel van de mens en verheft hem in e hogere zijnsorde, waar zijn daden een eeuwigheidswaarde verkrijg De genade is deze scheppende liefde. Zij voert de mens binnen de dimensie van het goddelijk leven.

x x
x

Aan de basis van het geloof ligt de liefde die in de goede wil zi uitdrukt. Hierdoor kunnen wij verklaren dat de meeste, zoniet a bezwaren tegen het geloof aan het menselijk egoisme ontspruit Op theoretisch gebied hebben wij het verzet tegen de bovennatuur ke mysteries. De mens wil enkel aanvaarden wat hij zelf inziet. Ma het mysterie dat het voorwerp van het geloof vormt, kan door het g loof niet doorschouwd worden. Hij vergeet echter dat het geloof eerste instantie een verhouding is niet tegenover geopenbaarde g gevens maar tegenover God. Het is een verhouding van perzoon Persoon. Hij vergeet eveneens dat het leven, de mens en de were in hun diepste kern mysteries zijn. Hij kan eventueel biologische, ps chologische en cosmologische problemen oplossen. Deze zijn mo lijkheden die zich op het vlak der ervaring aan hem stellen. Maar v Het leven, de geest, de liefde, de stof zelf zijn, weet hij niet. wezen zijn het odoordringbare mysteries. Hij beschrijft ze van buit

it maar vat ze niet in hun kern. De wetenschap is zich hiervan bewust. Zij beseft hoe zij met symbolen werkt die enkel toelaten de werelijkheid beter te beheersen. De geschiedenis van licht — en atoomheoriën bv. stellen dit duidelijk in het licht. De wetenschap heeft niet e pretentie waarheid, wel nuttigheid te brengen.

n het leven hinderen ons de beproevingen die onze plannen verstoen. Ons gemoed reageert met opstandigheid. Dat is begrijpelijk. ochtans moet ons verstand begrijpen wat de profeet David in zijn salmen reeds uitsprak : « Gods wegen zijn de onze niet ». Hij overiet het ganse leven en de ganse geschiedenis. In eenzelfde intuitie ent Hij van eeuwigheid ons begin en ons einde. Onze kennis daarenegen is zeer beperkt en fragmentair. Maar wat wij willen, wil Hij, nl. et geluk. Hij kent ook de weg die erheen loopt. Wij echter willen elf zien en zelf beschikken.

x x
x

indelijk komt nu de vraag, waarmede wij onze verhandeling begonen : kan de moderne mens nog geloven ? Wij zouden de vraag kunen omkeren en vragen : waarom zou de moderne mens niet geloen ? Zijn er thans meer motieven dan voorheen om niet te geloven ?

n het leven van iedere dag speelt het gewone, natuurlijke geloof een ven grote rol als voorheen. Is er wellicht minder bijgeloof ? Het is noeilijk met zekerheid zich hierover uit te spreken, maar tijden van ationalisme kenmerken zich door een even groot irrationalisme. Denen wij even aan het irrationalisme van de XV de eeuw en het irraonalisme in het rationalisme van de XVII de eeuw in Frankrijk. Even- gaat groeiend ongeloof met bijgeloof gepaard. Maakt onze tijd ierop een uitzondering ? Ik geloof het niet. In de menselijke psyche ormen de irrationele tendenzen voor de rationele een tegenwicht. n de wetenschap van vandaag ? Deze heeft ongetwijfeld merkwaarige vorderingen gemaakt. Maar juist daarom zijn haar beoefenaars eter bewust geworden van eigen methode, van eigen grenzen. Beter an ooit weet men de gebieden van de geesteswetenschappen, van e natuurwetenschappen, van de filosofie en van de theologie uit lkaar te houden. Duidelijker dan ooit is men bewust geloofsproblemen niet natuurwetenschappelijk zelfs niet wijsgerig te kunnen oplosen evenmin als het geloof dit kan voor natuurwetenschappelijke, istorische of wijsgerige vraagstukken. De vergissingen die hier voorbomen zijn aan methodologishe fouten te wijten. Tussen geloofsfeien en wetenschappelijke verworvenheden kan geen conflict bestaan. et zelfde mag gezegd over de verhouding wijsbegeerte en geloof. ij hebben ieder een welafgebakend terrein, door hun formeel voorerp bepaald nl. door het geloof en de rede. In feite zijn er geen te-

genstrijdigheden tussen beide. Het geloof houdt niets voor wat de rede als contradictorisch verwerpen moet. De wijsbegeerte kan echter de geloofsrealiteiten niet achterhalen noch doordringen met de vereiste klaarte die ze klaarblijkelijk maakt. De geloofsfeiten voor zover zij tot ons doordringen, liggen veeleer in de lijn van het menselijk denken en bestaan, gelijk het Godsbestaan dat door de denkact en door de wetenschapsact zelf gepostuleerd wordt. Men hoeft enkel deze realiteiten tot het einde door te denken opdat zij ons zouden ontvankelijk stellen voor de gegevens van het geloof.

Er kunnen echter wel moeilijkheden voorkomen in de verhouding van de theologie tot de andere wetenschappen. Doch is de theologie de wetenschap van het geloof, zij is het geloof zelf niet. Zij is juist een wetenschap die de geloofsfeiten wil verhelderen door ze methodisch en systematisch te ordenen en te interpreteren en van hieruit een religieus wereldbeeld of een religieuze wereldopvatting op te bouwen. In zover zij menselijke activiteit is, kan zij zich vergissen. De Kerk waakt er echter over, maar deze waakzaamheid gaat niet verder dan het behoeden van de geloofsinhoud met het oog op het Heil.
Thans zijn er niet méér geldige motieven dan voorheen om de mens te weerhouden te geloven.

Is de situatie waarin de moderne mens zich bevindt, soms niet moeilijker om tot het geloof te komen of om trouw te blijven aan zijn geloof ?

Ik meen deze vraag bevestigend te moeten beantwoorden. Onze tijd bemoeilijkt de geloofshouding van de mens. Het geloof is een overgave aan God. Deze bovennatuurlijke overgave moet zich voltrekken door een transcenderen van onze zintuigelijkheid, van onze gevoels- en verbeeldingswereld. En deze is juist de menselijke wereld waarin wij ons thuis voelen. Derhalve is dit transcenderen onthechting aan zichzelf, zelfverloochening. Welnu, het huidige materialisme met zijn levensgerieflijkheid bemoeilijkt dit.

Bovendien moeten wij ons kunnen losmaken uit de natuurlijke wereld van onze theoretische en praktische rede die alles begrijpen en alles beheersen wil. Dit druist in tegen de huidige mentaliteit die zich kenmerkt door zijn zin voor efficientie en productiviteit, voor rendement. Wij waarderen, wat rendeert, vooral wat op stoffelijk gebied productief is. De wereld van het bovennatuurlijke is dit uiteraard niet. Soms worden hier eisen gesteld die onze menselijke activiteit schijnen af te leiden en te remmen. Nochtans evenzeer als de bovennatuur de natuur veronderstelt en beiden harmoniëren, evenzo verrijkt de bovennatuur de natuur en verrijkt ze niet enkel met een eeuwigheidswaarde maar tevens met een nieuw dynamisme voor het vervullen van haar taak. Het geloof is een bron van optimisme, van menselijk evenwicht, van gezondheid en geluk.

Ten slotte heeft de saecularisering van de wereld die de natuur van haar lumineus karakter heeft beroofd, de geloofshouding bemoeilijkt. Haar tekenfunctie in dienst van het transcendente is erg afgezwakt. Zij verwijst de moderne mens minder duidelijk naar het bovenaardse. Aldus blijft de hedendaagse mens liever bij zichzelf, bij de wereld die hij zelf ontworpen en gebouwd heeft. Hij heeft genoeg aan zichzelf en zijn bestaan dat tegen alle risico's werd verzekerd. Wat aan zijn greep ontsnapt, vereenzelvigt hij gemakkelijk met het « niets ». Het is het absurde, het zinloze dat zijn bestaan aanvreet en uitholt. Denk aan « l'Etre et le Néant ». Deze zelfgenoegzaamheid die in meer dan een vorm van atheisme haar uitdrukking vindt, bepaalt het klimaat van het huidige denken. Maar deze hypertrophie van het menselijke heeft de mens er toe gebracht zichzelf te beschouwen als « une passion inutile ».

Het is echter deze dialectiek — de affirmatie die de negatie oproept — welke de mens die zich bezint, kan terugvoeren naar een dieper geloof.

Bij de moderne mens maakt het geloof een crisis door. Zoals iedere crisis is deze echter een groeiproces naar een beter en rijker bestaan in een gezuiverd geloof.

COLLOQUIUM van het EUROPEES VERBOND van katolieke genneesheren

te BRUSSEL op 15 en 16 november 1969

Op zaterdag 15 en zondag 16 november heeft terzelfdertijd plaats :

1. de jaarvergadering van de Nationale Raad van St-Lucas.

2. het Colloquium van het Europees Verbond van katholieke genees-heren.

Programma :

EUROPEES COLLOQUIUM

Plaats : Katholiek Centrum, Ijzerlaan, 9, Brussel 4 (in de buurt van Cinquantenaire).

Dagorde :

Zaterdag 15 november

a. 's voormiddags privévergadering van de afgevaardigden van de I.V.K.A.V. met vertegenwoordigers van het Europees Verbond.

De afgevaardigden van de I.V.K.A.V. zijn :

Mgr Harris, bisschop van Liverpool, proost I.V.K.A.V.

Dr. Faruja, uit Malta

Dr Wurmelinck, uit Duitsland.

b. namiddag om 15 u.

Uiteenzetting door Dr Wurmelinck over :

« Medico-legale criteria van de dood »

Zondag 16 november

9 u. 30 Uiteenzetting door Prof. Thieffry, geneeskundige faculteit, Parijs, over :

« Morele problemen bij reanimatie »

12 u. Mis in de kapel van het Katholiek Centrum.

13 u. Lunch in het Parkhotel, Ijzerlaan 21 (naast het Centrum).

15 u. Uiteenzetting door Prof. Luyten, theoloog, Belgische hoogleraar te Freiburg (Zwitserland), over :

« Zedelijke facetten van de orgaanoverplantingen »

Praktische schikkingen :

— Iedere uiteenzetting duurt 30 à 40 minuten en wordt gevolgd door een bespreking.

— een samenvatting van iedere uiteenzetting zal ter beschikking zijn in het nederlands, het frans, het engels en het duits.

— alle geneesheren lid van een St-Lucas-gilde zijn vriendelijk uitgenodigd. Bede, om praktische reden, het secretariaat, Ijzerlaan 14, te verwittigen.

JAARVERGADERING van de NATIONALE RAAD van Sint-Lucas.

9 u. 30 tot 10 u. 45 : afzonderlijke vergadering van de raad van het verbond én van l'Association des médecins de Saint-Luc.

11 u. voltallige vergadering van de nationale Raad én Algemene vergadering van de V.Z.W.

12 u. geconcelebreerde H. Mis door de proosten van de verschillende gilden met aanwezigheid van deelnemers aan het Europees Colloqium.

15 u. uiteenzetting door Prof. Luyten over : « Zedelijke facetten van de orgaanoverplantingen. »

Belgische Geneesherenvereniging Sint-Lucas

(Vereniging zonder winstgevend doel.)

Algemeen Voorzitter : Dr. Ch. de Gheldere.

Algemeen Secretaris : Dr. M. Kivits — *Penningmeester :* Dr. M. Thulliez.

Algemeen Secretariaat : IJzerlaan, 19, Brussel 4.

Tel. 35.36.02.

Geneesherenvereniging Sint-Lucas Aalst, Dirk Maertensstraat, 24 - Aalst.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Antwerpen, Moorkensplein, 13 - Antwerpen.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Brugge, Torenbrug, 1 - Brugge.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Brussel, Jubileumlaan, 145 - Brussel 2.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Gent, Ferrerlaan, 210 - Gent.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Limburg, Diestersesteenweg, 76 - St-Truiden.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Mechelen, Nekkerspoel, 121 - Mechelen.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Sint-Niklaas, Hofstraat, 52 - St-Niklaas W.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Turnhout, de Mérodelei, 176 - Turnhout.

Medische Sint-Lucasjeugd

Medische Sint-Lucasjeugd Gent, K.V.C. Kortrijkse Poortstraat, 160, Gent.
Sint-Lucasgilde der Studenten, Leuven, Pater Damiaanplein, 13, Leuven.

Medische hulp aan centraal-Afrika

Algemeen Secretariaat : Louis Schmidtlaan, 111 - Brussel 4.

Medicus Mundi

Algemeen Secretariaat : Guimardstraat, 5 - Brussel 4.
Tel. 11.10.06.